

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

Кафедра організації і економіки фармації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол 11.03.2020 № 3

Голова вченої ради

академік НАМН України, професор

Ю. В. Вороненко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»

Форма навчання: денна/заочна

Київ – 2020

Робоча програма дисципліни «СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 226 «Фармація» розроблена співробітниками кафедри організації і економіки фармації Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (завідувач кафедри – к. фарм. н., доцент Гульпа В.С.).

Рецензенти:

Трохимчук В. В.

декан медико-профілактичного і фармацевтичного факультету НМАПО імені П.Л. Шупика, д. фарм. н., професор

Склад робочої групи

Гульпа В.С. – завідувач кафедри організації і економіки фармації Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

Кабачна А.В. – професор кафедри організації і економіки фармації Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика, доктор фармацевтичних наук, професор.

Борищук В.О. - доцент кафедри організації і економіки фармації Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціальна фармація» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 226 «Фармація»

Опис навчальної дисципліни (анотація): Програма базується на вивченні студентами організації та економіки фармації, менеджменту і маркетингу у фармації, фармацевтичного правознавства, охорони праці в галузі, спрямована на узагальнення базових навиків з вказаних дисциплін та поглиблення знань окремих аспектів регулювання діяльності підприємств фармацевтичної галузі, закладає основи інтеграції профільних фармацевтичних дисциплін для формування умінь застосовувати знання та навички у процесі подальшого навчання й у професійній діяльності. Дисципліна «Соціальна фармація» належить до вибіркових нормативних дисциплін професійно-орієнтованої підготовки фахівців освітньої програми за спеціальністю «Фармація».

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Соціальна фармація	3 кредити / 90 год.	4 год.	12 год.	74 год.	V курс (весняна навчальна сесія)	залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є здоров'я громадян, вивчення залежності від впливу комплексу соціальних, психологічних, екологічних чинників. Поєднує фармацію з економікою, правом, соціологією, політологією, психологією, інформатикою, менеджментом, демографією й статистикою та

іншими науками, характеризує стан здоров'я населення, ефективність діяльності системи охорони здоров'я й фармацевтичного забезпечення населення.

Вивчає стан надання фармацевтичної допомоги та фармацевтичних послуг, обґрунтовуючи комплекс організаційно-економічних, медико-фармацевтичних, соціально-суспільних заходів у соціальному, науковому та гуманітарному напрямках, які спрямовані на збереження, зміцнення й відновлення здоров'я людей шляхом використання ЛР, медичних виробів та інших товарів відповідно до вимог Належної аптечної практики та Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна базується на вивченні таких дисциплін, як фармакоекономіки, фармакоепідеміології, фармацевтичного нагляду, соціально-поведінкових аспектів здоров'я, якості життя, управління фармацевтичною сферою, маркетингу та економіки у фармації. Соціальна фармація є теоретичною основою організації фармацевтичної діяльності та системи державних і громадських заходів правового, організаційного, соціально-економічного, наукового, культурно-освітнього, санітарно-епідеміологічного, медичного, технічного характеру, спрямованих на збереження й зміцнення здоров'я людей, запобігання і лікування хвороб, продовження тривалості життя та працездатності, забезпечення сприятливих для здоров'я умов побуту та праці, гармонійного фізичного і психічного розвитку людини.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни - узагальнити та поглибити знання про соціальні аспекти провадження діяльності в галузі фармації в сучасних умовах; сприяти формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок; створити теоретичну базу для поглибленого вивчення окремих аспектів діяльності фармацевтичних підприємств в сучасних економічних умовах; створити базу, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни - узагальнення соціальних аспектів діяльності аптечного закладу та опрацювання шляхів підвищення його соціальної привабливості.

В результаті вивчення спеціалізації студент повинен знати:

основи соціальної політики у забезпеченні населення лікарськими засобами;

соціальні аспекти створення, державної реєстрації та впровадження лікарських засобів у виробництво;

підходи до впровадження медичного страхування населення в Україні;

особливості безкоштовного та пільгового відпуску лікарських засобів соціально незахищеним групам населення в Україні;

державні соціальні гарантії щодо забезпечення професійних прав, пільг та доходів фармацевтичних працівників;

законодавчі вимоги до інформації та реклами лікарських засобів та супутніх аптечних товарів;

напрями підвищення соціальної привабливості аптечного закладу в сучасних умовах.

Вміння та навички, якими повинен володіти студент:

узагальнювати положення нормативних документів, що стосуються соціальних аспектів діяльності фармацевтичних підприємств;

моделювати різні підходи до ціноутворення на лікарські засоби;

застосовувати комп'ютерні технології в усіх аспектах фармацевтичної діяльності;

формувати пакет «соціальної привабливості» аптечного закладу.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

– *інтегральна:*

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії.

– *загальні:*

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді та з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності.

– *спеціальні (фахові, предметні):*

ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та

зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально- економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК 12. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Нести відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати методи реалізації знань у вирішенні практичних питань.	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних ситуаціях.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за своєчасність прийнятих рішень.
ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення,	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.

сучасно навченим.		набувати сучасні знання			
ЗК Здатність вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді та експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності.	10. до в з з	Знати сучасні тенденції доказової медицини і фармації, та методологію фармакоекономічних досліджень	Володіти і користуватися необхідною нормативною документацією і довідковою літературою, інформаційним и базами даних про лікарські засоби, аналізувати і розраховувати загальну (повну) вартість захворювання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за прийняті рішення
<i>Спеціальні (фахові) компетентності</i>					

<p>ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та медичні вироби відповідно до чинного законодавства України</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні економічні показники діяльності аптечних закладів, • порядок розрахунків основних податків та зборів • ціноутворення на лікарські засоби та медичні вироби 	<ul style="list-style-type: none"> • Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. • Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту; 	<p>Формувати висновки та фахово застосовувати закони та нормативні документи</p>	<p>Нести відповідальність за якісне та своєчасне використання нормативних документів у професійній діяльності</p>
<p>ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ основи фармацевтичного законодавства ; ▪ Методи і показники оцінки споживання лікарських засобів; ▪ Інформаційні джерела про лікарські засоби; 	<p>Вміти Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах</p>	<p>Формувати висновки та фахово застосовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці</p>	<p>Нести відповідальність за прийняті рішення у професійній діяльності</p>

<p>світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Джерела відшкодування витрат в системі охорони здоров'я 	<p>медичного страхування та реімбурсації вартості ліків</p>		
<p>ФК 12. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення; • основні механізми державного регулювання фармацевтичної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • Користуватись нормативно-правовими актами, що регламентують фармацевтичну діяльність в Україні та за кордоном; • відстежувати та визначати зміни і доповнення у вітчизняному фармацевтичному законодавстві; • складати відомості про матеріально-технічну базу аптеки та аптечного пункту, а також 	<p>Формувати висновки та фахово застосовувати закони та нормативні документи</p>	<p>Нести відповідальність за якісне та своєчасне використання нормативних документів у професійній діяльності</p>

		організаційні документи, необхідні для їх діяльності.		
--	--	---	--	--

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Ідентифікація майбутньої професійної діяльності як соціально значущої для здоров'я людини. Реалізація професійної діяльності на основі системних знань щодо обігу лікарських засобів, соціальних аспектів створення, державної реєстрації та впровадження лікарських засобів у виробництво, соціальної політики у забезпеченні населення лікарськими засобами, безкоштовного та пільгового відпуску лікарських засобів соціально незахищеним групам населення, впровадження медичного страхування, шляхів підвищення соціальної привабливості аптечного закладу.

Результати навчання для дисципліни.

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС – 90 годин.

Тема 1. Теоретичні основи формування соціальної політики у забезпеченні населення лікарськими засобами.

Цілі, цінності, пріоритети, ключові функції, стратегії, проблеми та завдання системи охорони здоров'я України в сучасних умовах. Особливості фінансування системи охорони здоров'я. Концепція розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України. Складові оцінки якості медичної і фармацевтичної допомоги. Становлення та розвиток соціальної фармації.

Тема 2. Соціальне значення лікарських засобів.

Соціальні аспекти створення, державної реєстрації та впровадження лікарських засобів у виробництво. Узагальнення процедур проходження державної реєстрації для різних груп лікарських засобів. Впровадження спрощеної процедури державної реєстрації для інноваційних та соціально значимих лікарських засобів (для лікування туберкульозу, ВІЛ/СНІД, орфанних захворювань та ін.). Практичне використання АТС-DDD як методу оцінки споживання лікарських засобів.

Тема 3. Стратегічні пріоритети формування системи фармацевтичної безпеки України.

Визначення та структура національної безпеки України. Критерії економічної безпеки держави. Підходи, що застосовуються при визначення порогових значень. Методика розрахунку індикаторів соціальної безпеки. Індикатори припустимості рівня загроз економічної і соціальної безпеки. Складові частини дохідної і витратної частин державного і місцевих бюджетів. Основні показники діяльності фармацевтичної служби України.

Тема 4. Медичне страхування як складова соціальної політики держави.

Механізм формування ефективної системи соціально-економічних відносин у суспільстві. Форми та функції медичного страхування. Підходи до впровадження медичного страхування населення в Україні. Нормативно-правове забезпечення медичного страхування населення. Гарантований рівень медичних послуг. Державна страхова медицина. Формулярна система. Механізм рефундації коштів аптекам за відпущені лікарські засоби.

Тема 5. Соціально-економічні підходи до забезпечення населення лікарськими засобами та медичними виробами.

Система державних закупівель лікарських засобів, виробів медичного призначення та технічних засобів реабілітації в Україні. Порядок фінансування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань.

Здійснення фармацевтичного забезпечення державних, комунальних та приватних лікувально-профілактичних закладів. Особливості встановлення роздрібною вартості на лікарські засоби, вироби медичного призначення, супутні аптечні товари при різних формах відпуску. Порівняльний аналіз фармацевтичного забезпечення пільгових категорій населення в Україні та за кордоном. Волонтерська та гуманітарна допомога.

Тема 6. Державні соціальні гарантії щодо забезпечення професійних прав, пільг та доходів фармацевтичних працівників.

Фармацевтичне самоврядування. Нормативно-правове регулювання дотримання професійних прав та забезпечення пільг для фармацевтичних працівників. Державні соціальні гарантії у сфері доходів населення. Критерії встановлення розміру посадових окладів адміністративно-управлінського і фармацевтичного персоналу аптечних закладів. Порядок нарахування різних видів виплат: заробітної плати, за роботу у святкові дні, за понаднормову працю, сумісництво, керівництво виробничою практикою, допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю та ін. Порядок нарахування, утримання та сплати обов'язкових відрахувань з доходів фізичних осіб. Особливості застосування податкової соціальної пільги. Податкова знижка. Фармацевтичне самоврядування.

Тема 7. Соціальна фармація і право.

Протиріччя та невизначеності нормативно-правового регулювання фармацевтичного сектору охорони здоров'я. Шляхи розв'язання практичних проблем, зумовлених законодавчими протиріччями.

Тема 8. Соціальна відповідальність фармацевтичного бізнесу.

Особливості місії суб'єктів фармацевтичного бізнесу. "Соціальні ролі" та етика бізнесу. Правила належної промоції фармацевтичними компаніями лікарських засобів професіоналам охорони здоров'я. Соціальні проекти та звіти. Морально-етичні та соціально-психологічні аспекти фармацевтичного забезпечення населення. Підвищення соціальної привабливості аптечного закладу в сучасних умовах. Розробка пакету соціальних ініціатив для аптечного закладу: механізм надання знижок окремим категоріям населення, картки постійних клієнтів, програми лояльності, накопичувальні бонуси та ін.

Тема 9. Соціальний маркетинг в умовах сучасного фармацевтичного ринку.

Взаємозв'язок суб'єктів фармацевтичного ринку України. Характеристика вітчизняних виробників лікарських засобів та аналіз обсягів їх виробництва. Порівняння сучасних методів аналізу товарної кон'юнктури ринку лікарських засобів. Порівняння сучасних методів аналізу цінової кон'юнктури ринку лікарських засобів. Застосування комп'ютерних технологій для аналізу ринку. Методи фармакоеконімічного аналізу схем фармакотерапії. Вплив соціально-

культурних факторів макросередовища на маркетингові програми фармацевтичних фірм.

Тема 10. Соціальна роль менеджменту у фармацевтичних організаціях.

Зміна парадигми управлінських рішень в ХХІ столітті. Роль застосування сучасних інформаційних технологій у всіх аспектах діяльності фармацевтичних організацій. Використання комп'ютерних технологій для пошуку інформації про лікарські засоби, про наявність препаратів на ринку, для співпраці з постачальниками та замовлення товару, для обліку поступлення і розходу товару, звітності, зв'язку з контролюючими органами та ін. Переваги і недоліки вільного доступу до інформації про застосування лікарських засобів широкого кола споживачів.

Тема 11. Соціально-фармацевтичні аспекти у наданні фармацевтичної допомоги окремим категоріям хворих.

Особливості надання фармацевтичної допомоги окремим категоріям хворих (пацієнтам онкологічного профілю, паліативним хворим, хворим на рідкісні захворювання). Ключові проблеми немедикаментозного застосування ліків та напрями їх подальшого вирішення. Соціальна роль провізора у недопущенні відпуску ліків з метою немедичного використання. Соціальна небезпека при немедичному використанні допінгу в спорті.

Тема 12. Відповідальне самолікування і фармацевтична опіка.

Безрецептурні лікарські засоби в реалізації концепції відповідального самолікування. Застосування фармацевтичної опіки при відпуску з аптек лікарських засобів, медичних виробів та супутніх товарів аптечного асортименту. Відповідальне самолікування і фармацевтична опіка. Безрецептурні лікарські засоби в реалізації концепції відповідального самолікування. Інформаційно-рекламне забезпечення відпуску з аптек лікарських засобів та інших товарів. Дотримання законодавчих вимог до реклами лікарських засобів та інших товарів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		пз	с.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теоретичні основи формування соціальної політики у	6					6

забезпеченні населення лікарськими засобами						
Тема 2. Соціальне значення лікарських засобів	8	2				6
Тема 3. Стратегічні пріоритети формування системи фармацевтичної безпеки України	8		2			6
Тема 4. Медичне страхування як складова соціальної політики держави	8		2			6
Тема 5. Соціально-економічні підходи до забезпечення населення лікарськими засобами та медичними виробами	6					6
Тема 6. Державні соціальні гарантії щодо забезпечення професійних прав, пільг та доходів фармацевтичних працівників	8		2			6
Тема 7. Соціальна фармація і право	8	2				6
Тема 8. Соціальна відповідальність фармацевтичного бізнесу	6					6
Тема 9. Соціальний маркетинг в умовах сучасного фармацевтичного ринку	8		2			6
Тема 10. Соціальна роль менеджменту у фармацевтичних організаціях	8		2			6
Тема 11. Соціально-фармацевтичні аспекти у наданні фармацевтичної допомоги окремим категоріям хворих	6					6
Тема 12. Відповідальне самолікування і фармацевтична опіка	8		2			6
Підготовка до підсумкового контролю	2					2
Усього годин	90	4	12	-	-	74

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальне значення лікарських засобів	2
2	Соціальна фармація і право	2
	Разом	4

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Стратегічні пріоритети формування системи фармацевтичної безпеки України	2
2.	Медичне страхування як складова соціальної політики держави	2
3.	Державні соціальні гарантії щодо забезпечення професійних прав, пільг та доходів фармацевтичних працівників	2
4.	Соціальний маркетинг в умовах сучасного фармацевтичного ринку	2
5.	Соціальна роль менеджменту у фармацевтичних організаціях	2
6.	Відповідальне самолікування і фармацевтична опіка	4
	Разом	12

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи формування соціальної політики у забезпеченні населення лікарськими засобами	6
2	Соціальне значення лікарських засобів	6
3	Стратегічні пріоритети формування системи фармацевтичної безпеки України	6
4	Медичне страхування як складова соціальної політики держави	6

5	Соціально-економічні підходи до забезпечення населення лікарськими засобами та медичними виробами	6
6	Державні соціальні гарантії щодо забезпечення професійних прав, пільг та доходів фармацевтичних працівників	6
7	Соціальна фармація і право	6
8	Соціальна відповідальність фармацевтичного бізнесу	6
9	Соціальний маркетинг в умовах сучасного фармацевтичного ринку	6
10	Соціальна роль менеджменту у фармацевтичних організаціях	6
11	Соціально-фармацевтичні аспекти у наданні фармацевтичної допомоги окремим категоріям хворих	6
12	Відповідальне самолікування і фармацевтична опіка	6
13	Підготовка до підсумкового контролю	2
	Разом	74

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

10. Завдання для самостійної роботи представлені у вигляді тестових завдань, таблиць та схем для заповнення студентами і оформлені у вигляді робочих журналів для аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Соціальна фармація».

11. Методи навчання пояснювально-ілюстрований (мультимедійні лекції з елементами дискусійного спілкування зі студентами), репродуктивний, дослідницький, частково-пошуковий (самостійна робота пошукового характеру). Використовуються наступні методи навчання: *словесні* – розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж; *наочні* – демонстрація фільмів, матеріалів; *практичні методи* – індуктивні методи (узагальнення результатів спостережень).

12. Методи контролю поточний (усний, письмовий, дидактичні тести) і підсумковий модульний контроль (письмовий, дидактичні тести).

Поточний контроль знань проводиться з метою виявлення якості навчального процесу та його результатів у міжсесійний період і здійснюється в ході практичних занять, передбачених навчальною програмою дисципліни.

Поточний контроль знань студентів оцінюється за наведеною схемою:

№ з.п	Вид роботи	мак балів	Оцінка в балах	Зміст роботи
-------	------------	-----------	----------------	--------------

1	Робота на практичному занятті	5	А) 2,3,4,5 Б) 2,3,4,5	А) активна участь на практичних заняттях, завдання виконані повністю, застосовано відповідний алгоритм; Б) експрес - контроль.
2	Самостійна робота	5	2,3,4,5	Виконання одного із видів роботи: 1) підготовка та захист реферату; 2) опрацювання та конспектування окремих тем дисципліни та першоджерел.

Оцінювання роботи на практичних заняттях здійснюється відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль знань, розв'язання ситуаційних завдань, проведення досліджень, пояснення та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок.

Самостійна робота. Готуючи *реферат*, необхідно виходити з того, що його обсяг не повинен перевищувати 15 сторінок. Обов'язковими є план, точно сформульовані цілі, засаднича ідея реферату, висновки та перелік джерел, що використовувались для його підготовки. Разом із тим, студент повинен не тільки написати, а й коротко (протягом 5-7 хвилин) розкрити перед аудиторією або в персональній бесіді із викладачем основні проблеми, розглянуті в роботі. При цьому основними критеріями оцінки реферату є:

- 1) відповідність змісту реферату обраній темі;
- 2) рівень знань з теми;
- 3) самостійність викладення основного змісту реферату;
- 4) уміння коротко і, в той же час, інформативно розкрити зміст реферату;
- 5) уміння відповідати на поставлені запитання.

Підготовка, оформлення та презентація рефератів оцінюється на практичному занятті.

- Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – залік.

- Критерії оцінювання

Критерії оцінювання практичних занять

Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу дисципліни;

- обізнаність з основною (обов'язковою) та додатковою літературою;

- виконання практичних завдань, застосування відповідного алгоритму;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з доповідей інших осіб.

Рівень знань студентів на практичних заняттях оцінюється за чотириохвальною системою.

Оцінку *«відмінно»* заслуговує студент, який дав аргументовану і повну відповідь на всі питання, поставлені в завданнях; вільно володіє програмним матеріалом, правильно розкриває сутність понять навчального курсу, аналізує та коментує причинно-наслідкові зв'язки, вміє логічно формулювати думки, дотримуватись послідовності і точності викладу матеріалу, робити аргументовані висновки згідно з отриманими знаннями та опрацьованою навчальною літературою.

Оцінку *«добре»* заслуговує студент, який правильно відповів на всі питання, у відповідях на завдання виявив володіння навчальним матеріалом, але припустився окремих недоліків в послідовності викладення, повноті аналізу чи коментуванні певних питань або у висновках і припустив незначні фактичні помилки.

Оцінку *«задовільно»* заслуговує студент, який в основному опанував питання навчального курсу, дав в цілому правильні відповіді хоча б на два питання, але допустив помилки в формулюваннях, зробив нечіткі висновки, виклав матеріал недостатньо повно і послідовно.

Оцінку *«незадовільно»* одержує студент, який виявив незнання основного програмного матеріалу, виклав його непослідовно й нечітко, не дав відповіді на жодне з контрольних питань, запропонованих у завданні, допустив грубі помилки у визначенні понять та аналізу фактів, не зміг застосувати отримані знання в конкретній ситуації.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Оцінку *«відмінно»* заслуговує студент, у якого робота виконана правильно і самостійно, відбиває належний рівень знань, оформлена відповідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.

Оцінку *«добре»* заслуговує студент, у якого робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань; оформлена згідно з вимогами, які висуваються для даного типу завдань.

Оцінку *«задовільно»* заслуговує студент, у якого робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.

Оцінку *«незадовільно»* одержує студент, у якого виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей кожної теми. На кожному практичному занятті студент відповідає на тестові завдання та виконує перелік практичних завдань. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік

14. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4,97	199
4,95	198
4,92	197
4,90	196
4,87	195
4,85	194
4,82	193
4,8	192

4-бальна шкала	200-бальна шкала
4,45	178
4,42	177
4,4	176
4,37	175
4,35	174
4,32	173
4,3	172
4,27	171
4,24	170

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3,92	157
3,89	156
3,87	155
3,84	154
3,82	153
3,79	152
3,77	151
3,74	150
3,72	149

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3,4	136
3,37	135
3,35	134
3,32	133
3,3	132
3,27	131
3,25	130
3,22	129
3,2	128

4,77	191
4,75	190
4,72	189
4,7	188
4,67	187
4,65	186
4,62	185
4,6	184
4,57	183
4,55	182
4,52	181
4,5	180
4,47	179

4,22	169
4,19	168
4,17	167
4,14	166
4,12	165
4,09	164
4,07	163
4,04	162
4,02	161
3,99	160
3,97	159
3,94	158

3,7	148
3,67	147
3,65	146
3,62	145
3,59	144
3,57	143
3,55	142
3,52	141
3,5	140
3,47	139
3,45	138
3,42	137

3,17	127
3,15	126
3,12	125
3,1	124
3,07	123
3,05	122
3,02	121
3,0	120
Менше 3	Недос- татньо

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

15. Методичне забезпечення (навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, післятестажного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни).

1. Лекційний матеріал (мультимедійні презентації, тексти лекцій).
2. Плани семінарських занять.
3. Завдання для практичних (семінарських) занять.
4. Питання для самостійної роботи студентів.
5. Питання для підсумкового модульного контролю.
6. Комплексна контрольна робота.
7. Білети для підсумкового модульного контролю.

16. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р. Фармацевтичний маркетинг: Теоретичні та прикладні засади.- Вінниця: Нова книга, 2004. – 464 с.

2. Менеджмент у фармації / О.Є.Кузьмін, Б.П.Громовик, Г.Д.Гасюк, О.Р.Левицька, О.Г.Мельник.- Вінниця: Нова книга, 2005. – 448 с.
3. Фармацевтичний маркетинг. Навчальний посібник. Б. Громовик, Г. Гасюк, Л. Мороз, Н. Чухрай. – Львів: Наутілус, 2000 – 320 с. Громовик Б.П., Терещук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терещук. – Вінниця, Нова книга, 2009. – 816 с.
4. Громовик Б.П., Терещук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терещук. – Вінниця, Нова книга, 2009. – 816 с.
5. Громовик Б.П. Організація роботи аптек: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 3-тє вид., доопр.та доповн. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 288 с.
6. Немченко А.С. Організація фармацевтичного забезпечення населення / А.С.Немченко, А.А. Котвіцька, Г.Л. Панфілова та ін.; за ред. А.С.Немченко.- Харків: Авіста-ВЛТ, 2007.-488 с.
7. Немченко А.С. Основи економіки та системи обліку у фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, Г.Л. Панфілова. В.М. Чернуха та ін.; за ред. А.С. Немченко.- Харків: Вид-во НфаУ: Золоті сторінки, 2005. - 504 с.

Допоміжна

1. Практикум з організації та економіки фармації. Навч. посібник для студентів вищих навч.закл. /Б.П.Громовик, С.І.Терещук, О.Л.Гром, А.М.Новікевич, І.Л.Чухрай. – Вінниця:Нова книга, 2004. – 448 с.

17. Інформаційні ресурси

1. www.moz.gov.ua – офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України
2. fp.com.ua – сайт журналу «Фармацевт практик»
3. www.provisor.com.ua – офіційний сайт журналу «Провізор»
4. <http://zakon.rada.gov.ua> - законодавство України (урядовий портал) Кодекси і закони України, Укази Президента України, Постанови і Декрети Кабінету Міністрів України//